

Almanya'ya Göç Eden ve Türkiye'de Yaşayan 60 Yaş Üstü Bireylerin Sağlık Durumları, Öznel Yaş Algısı, Yaşamın Anlamı, Yaşam Doyumları ve Sosyodemografik Özelliklerinin İncelenmesi

An Examination of the Health Status, Subjective Age Perception, Meaning of Life, Life Satisfaction, and Sociodemographic Characteristics of Individuals Older 60 Who Migrated to Germany and Live in Türkiye

ÖZ

Amaç: Göç, yalnızca coğrafi bir hareket değil, aynı zamanda kültürel değişim ve psikolojik etkiler barındırır. Bu çalışmada, Almanya'ya göç etmiş ve Türkiye'de yaşayan 60 yaş üzeri bireylerin fiziksel ve mental sağlık durumları, öznel yaş algıları, yaşamın anlamı, yaşam doyumu ve bazı sosyoekonomik düzeyleri karşılaştırılmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Araştırma, Almanya'da (n = 24) ve Türkiye'de (n = 25) yaşayan 60 yaş üzeri 49 katılımcı ile yürütülmüştür. Veriler, demografik bilgi formu, SF-12 Yaşam Kalitesi Ölçeği, Yaşamın Anlamı ve Yaşam Doyumu Ölçekleri ile öznel yaş algısı sorusu ve sosyoekonomik durum değerlendirilmesiyle toplanmıştır.

Bulgular: İki ülke arasında fiziksel sağlık, öznel yaş algısı ve eğitim düzeyi bakımından anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Almanya'daki katılımcılar daha iyi fiziksel sağlığa, daha genç bir yaş algısına ve daha düşük eğitim düzeyine sahiptir. Ayrıca yaşamın aranan anlamı açısından daha yüksek puan almışlardır. Korelasyon analizleri, Almanya'da öznel yaş ile yaşam doyumu ve eğitim düzeyi arasında negatif bir ilişki olduğunu; Türkiye'de ise fiziksel sağlık, öznel yaş ve yaşam doyumu arasında negatif, mental sağlıkla ise pozitif ilişkiler olduğunu göstermiştir. Her iki ülkede de gelir durumu ile sosyoekonomik düzey arasında güçlü bir pozitif ilişki saptanmıştır.

Sonuç: Araştırma, göçün fiziksel ve mental sağlık, yaşam doyumu ve eğitim düzeyi gibi çeşitli alanlarda etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, akademik çalışmaların yanı sıra politika yapıcılar ve uygulayıcılar için de yol gösterici olabilir ve bu yaş grubuna yönelik müdahale programlarının geliştirilmesine temel oluşturabilir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Sağlık Durumu, Öznel Yaş Algısı, Yaşamın Anlamı, Sosyal Düzey

ABSTRACT

Aim: Migration is not merely a geographical movement but also encompasses cultural changes and psychological effects. This study compares the physical and mental health, subjective age perception, meaning in life, life satisfaction, and some socioeconomic levels of individuals aged 60 and above who migrated to Germany and are currently living in Türkiye.

Materials and Methods: The study was conducted with 49 participants aged 60 and older, including those living in Germany (n = 24) and Türkiye (n = 25). Data were collected using a demographic information form, SF-12 Health Survey, Meaning in Life Scale, Life Satisfaction Scale, a subjective age perception question, and socioeconomic status assessment.

Results: Significant differences were found between the two countries in terms of physical health, subjective age perception, and education level. Participants living in Germany reported better physical health, a younger subjective age perception, and lower education levels. They also scored higher on the search for meaning in life. Correlation analyses revealed a negative relationship between subjective age, life satisfaction, and education level in Germany. In Türkiye, negative correlations were observed between physical health, subjective age, and life satisfaction, while mental health showed a positive relationship. In both countries, a strong positive relationship was found between income level and socioeconomic status.

Conclusion: The study demonstrates that migration impacts various aspects such as physical and mental health, life satisfaction, and education level. The findings provide guidance not only for academic research but also for policymakers and practitioners, serving as a basis for developing intervention programs for this age group.

Keywords: Immigration, Health Status, Subjective Age Perception, Meaning in Life, Social Status

 Bahtım Kütük¹

¹Gümüşhane Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Gelişim Psikolojisi Anabilim Dalı, Gümüşhane, Türkiye

Sorumlu Yazar:

Bahtım KÜTÜK, Gümüşhane Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Gelişim Psikolojisi Anabilim Dalı, Gümüşhane, Türkiye
E-Posta: bahtimkutuk.ege@gmail.com
Telefon: +90 543 974 78 37

Nasıl Atf Yapılmalı:

Kütük B. Almanya'ya Göç Eden ve Türkiye'de Yaşayan 60 Yaş Üstü Bireylerin Sağlık Durumları, Öznel Yaş Algısı, Yaşamın Anlamı, Yaşam Doyumları ve Sosyodemografik Özelliklerinin İncelenmesi . Geriatrik Bilimler Dergisi 2024;7(3):214-227. Doi: 10.47141/geriatrik.

Geliş Tarihi: 26.03.2024

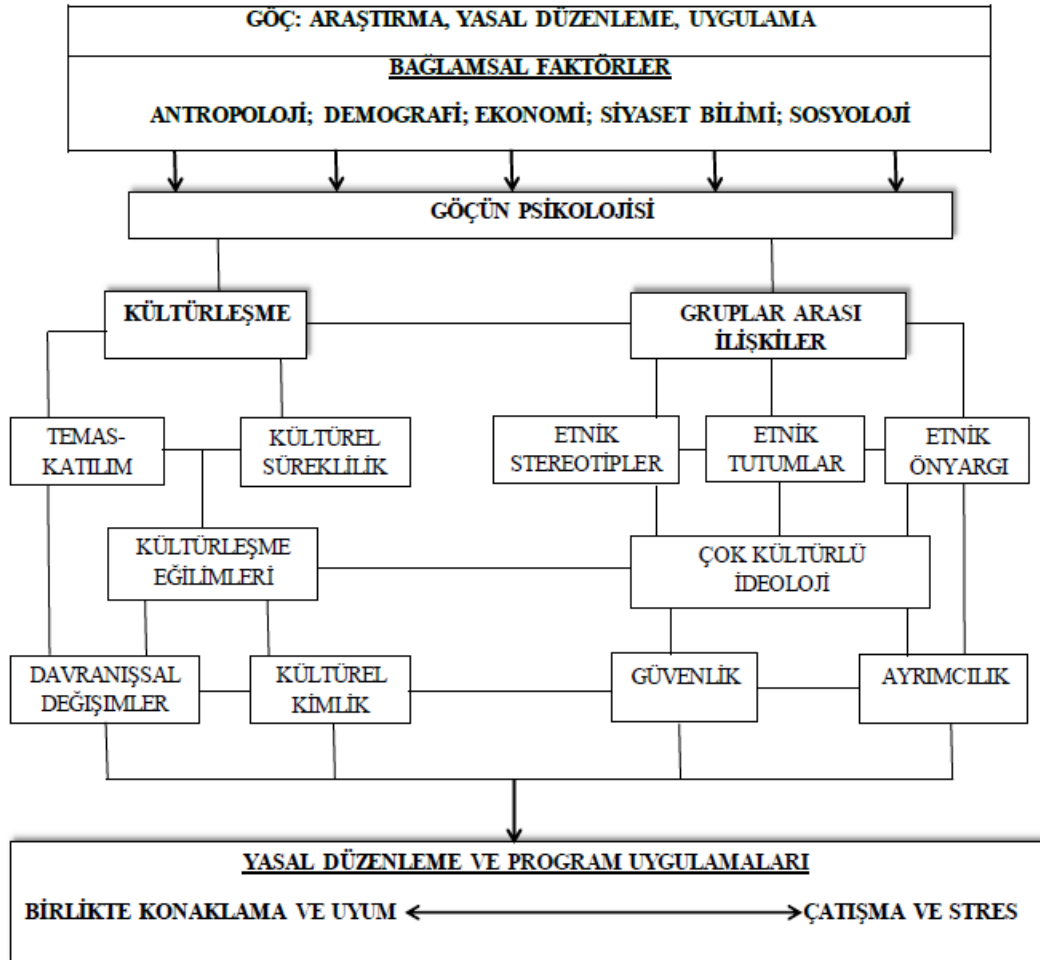
Kabul Tarihi: 08.07.2024

GİRİŞ

Göç, genel olarak insanların önemli bir mesafe boyunca nispeten kalıcı hareketi şeklinde tanımlamakta (1) ve bireysel ya da topluluk/grup halinde gerçekleşebilmektedir (2). Bu süreç sadece coğrafi bir yer değiştirme değil, aynı zamanda kültürel özelliklerinde yer değiştirmesini içermektedir. Çoğunlukla ekonomik nedenlerle ortaya çıkan göç, savaş, siyasi durumlar ve eğitim gibi çeşitli faktörler nedeniyle de gerçekleşebilir. Göçmenler ve göçmenlik konusu, antropoloji, nüfusbilim, ekonomi, siyaset bilimi ve sosyoloji gibi birçok disiplinde oldukça fazla araştırılan bir alan iken psikoloji bu disiplinlere göre biraz geride kalmıştır (3). Göçmenler ve göçmenlikle ilgili araştırmalar, genellikle farklı

ülkeler arasındaki ve yerel düzeydeki yaşam koşullarını karşılaştırarak yapılmaktadır. Çünkü bu farklı yaşam koşulları, insanların günlük yaşamları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (4). Örneğin, Türklerin Almanya'ya göç süreci incelendiğinde, göç eden bireylerin kendi kültürel unsurlarını Almanya'ya taşıdığı ve aynı zamanda Almanya'nın kültüründen etkilendiği görülmektedir. Bu etkileşim, göçün doğal bir sonucudur. Bu süreçte en önemli iki kavramın kültürleşme ve gruplar arası ilişkiler olduğu söylenebilir. Fakat bu kavramlar göç edildikten sonra oldukça karmaşık bir hal almaktadır. Göç olgusuna etki eden bileşenler ve bu bileşenlerin ilişkileri kapsamlı bir şekilde aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (3) (Şekil 1).

Şekil 1. Kültürleşme ve gruplar arası ilişkiler araştırmalarının bağlamsal değişkenlerle ve çıktılarla ilişkilendirilen ve göçün psikolojisini anlamak için oluşturulan bir çerçeve

30 Ekim 1961 tarihinde Türkiye ile Almanya arasında imzalanan İşgücü Sözleşmesi, işgücü göçü sürecinin başlangıcı olmuştur. Bu durum Türkiye'yi Almanya'nın işçi istihdamı sürecinde önemli bir taraf haline getirmiştir (5). Ekonomik nedenlerle başlayan bu göç, zamanla kültürel ve sosyal bir etkileşimi de beraberinde getirmiştir. Almanya'ya giden Türkler, yeni bir ülkeye uyum sağlama sürecinde birçok zorluk yaşarken, aynı zamanda Alman toplumuna da önemli katkılar sağlamışlardır. Bu göç hareketi, hem Türkiye hem de Almanya için dönüm noktası niteliğinde olmuş ve günümüzde de etkilerini sürdürmektedir. Gidilen ülkenin kendine has özellikleri, Türk göçmenlerin Almanya'daki ilişki ve davranış biçimlerini oldukça etkilemiştir (6). Ulus ötesi bağlar ve uygulamalar, göçmenlerin yerel yaşamlarını ve bu süreçlerin kişilerin psikolojik ve davranışsal özelliklerini nasıl etkilediği sorusunun çok fazla ilgi görmediği söylenebilir (7). Genel olarak Avrupa'daki birçok göçmen, menşe ülkelerinin vatandaşları olarak kalırlar (8), fakat göçmenler resmi vatandaşlığın ötesinde, sosyal pratiklerinde hem göç ettikleri ülkenin hem de menşe ülkelerinin birçok alanıyla meşgul olurlar (9). Tüm bunların yanında yerel halk ile ulus ötesi olarak adlandırılan göçmenlerin birbirini dışladığı ve göçmenlerin yersiz yurtsuz olarak algılanarak asimilasyona maruz kalabildiği ileri sürülmektedir (10). Örneğin, Sosyal Kimlik Kuramı (11,12), bireylerin kendilerini ait hissettikleri sosyal gruplara dayalı olarak kimliklerini oluşturduklarını savunur. Göç ise bireyleri bir sosyal gruptan koparıp başka birine taşıdığı için, sosyal kimlik kuramı açısından oldukça önemli bir olgudur. Göç, bireylerde kimlik belirsizliği, aidiyet duygularındaki değişimler ve kültürel çatışmalar gibi durumlar yaratabilir. Yeni bir kültüre uyum sağlama sürecinde, bireyler hem eski kimliklerine bağlı kalma hem de yeni bir kimlik inşa etme

çabası arasında sıkışıp kalabilirler. Önyargı ve ayrımcılık gibi olumsuz sosyal etkileşimler de göçmenlerin sosyal kimliklerini olumsuz yönde etkileyebilir. Bu nedenle, göç çalışmaları sosyal kimlik kuramı çerçevesinde incelendiğinde, göçün bireylerin psikolojik sağlığı ve sosyal uyumları üzerindeki etkileri daha iyi anlaşılabilir (13,14). Kültürel Uyum Teorisi ise (15), göçmenlerin farklı bir kültüre uyum süreçlerinde dört temel strateji benimseyebileceğini öne sürer: Asimilasyon, entegrasyon, ayrışma ve marjinalleşme. Asimilasyon stratejisinde birey, kendi kültüründen vazgeçerek tamamen yeni kültüre adapte olmayı seçerken, entegrasyon stratejisinde hem kendi kültürünü korur hem de yeni kültüre uyum sağlar. Ayrışma stratejisinde birey kendi kültürünü sürdürüp yeni kültürle etkileşimi minimumda tutmayı tercih eder; marjinalleşme stratejisinde ise, birey hem kendi kültüründen hem de yeni kültürden uzaklaşır ve aidiyet duygusunda zorluklar yaşar. Berry'nin (15) bu kuramı, göçmen bireylerin kültürel uyum sürecinde kişisel değerler, sosyal destekler ve toplum içindeki kabul görme gibi çevresel faktörlerin nasıl bir etkiye sahip olduğunu anlamaya yardımcı olur; ayrıca, göç edilen kültüre ait hissetme ya da kök kültürle bağ koruma ikilemini derinlemesine inceleyerek, göçmenlerin kimlik ve uyum süreçlerini açıklamaya çalışır.

Görüldüğü üzere göç olgusu, sadece coğrafi bir hareket değil, aynı zamanda bireylerin psikolojik süreçlerini ve sosyal yapılarını derinden etkileyen karmaşık bir olgudur. Bu nedenle, göç üzerine yapılacak araştırmalarda psikoloji biliminin de önemli bir yer tutması gerekmektedir. Bu araştırmada odaklanılan grup 1960'larda başlayan ve işçi göçü olarak adlandırılan Türkiye'den Almanya'ya göç eden birinci ve ikinci kuşak olan 60 yaş üzeri kişilerdir. Aslında konuk işçi olarak Almanya'ya giden işçilerin

anavatanlarına tekrar dönmesi beklenirken, kalıcı olarak oraya yerleştikleri görülmektedir. Bu durum sadece göç eden kişilerin değil, Almanya'nın da sosyal ve kültürel peyzajında değişikliklere neden olmuştur. Türk kültürüne ait kurumlar, camiler, çayhaneler, lokantalar, işyerleri Alman şehirlerinin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Özellikle birinci kuşak işçi göçmenler geçici bir süreliğine göç ettiklerini düşünürken daha sonra planları ve istekleri değişmiş; çocuklarının ve torunlarının Almanya'da büyümesine karar vermeye başlamışlar ve ezici bir çoğunluğunun Türkiye'ye dönme planları ortadan kalkmıştır. Türk göçmenler Almanya'da ev inşa etmekte, işyeri açmakta ve gayrimenkul almaktadır. Alman şehirlerinde topluluklar kurmakta ve mahalleleri değiştirmektedir (6). Fakat unutulmamalıdır ki göç eden bireyler, yeni yaşamlarına uyum sağlarken coğrafi, dilsel ve kültürel farklılıkların yanı sıra, sosyal, ekonomik ve psikolojik birçok zorlukla karşılaşarak sürekli bir adaptasyon sürecinde olurlar (16). Göçün bu denli etkisinden dolayı bu çalışmada, Almanya'ya göç eden birinci ve ikinci jenerasyon 60 yaş üzeri bireylerle Türkiye'de yaşayan 60 yaş üzeri bireylerin çeşitli psikososyal ve sağlık parametreleri açısından karşılaştırmalı bir analizinin yapılması amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında katılımcıların sosyodemografik özellikleri, fiziksel ve mental sağlık durumları, öznel yaş algıları, yaşamın mevcut ve aranan anlamı, yaşam doyumları, gelir durumu ve sosyoekonomik düzeyleri ele alınmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Demografik Bilgi Formu

Çalışmada, katılımcıların demografik özelliklerini (kronolojik yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, medeni durum) ve sosyoekonomik durumlarını belirlemek için hazırlanan bir form kullanılmıştır. Bu formda, ilgili literatürde

sıklıkla kullanılan ve katılımcıların eğitim düzeyi, sosyoekonomik statüsü gibi değişkenleri ölçmeye yönelik açık uçlu, çoktan seçmeli ve Likert tipi sorulara yer verilmiştir.

Short Form-12 (SF-12) Ölçeği

SF-12 ölçeği, Ware ve arkadaşları (1996) (17) tarafından SF-36 ölçeğinin kısa formu olarak geliştirilmiştir. Bu ölçek, fiziksel işlevsellik (2 madde), fiziksel rol (2 madde), beden ağrısı (1 madde), genel sağlık (1 madde), enerji (1 madde), sosyal işlevsellik (1 madde), duygusal rol (2 madde) ve mental sağlık (2 madde) olmak üzere 8 alt boyut ve 12 maddeden oluşmaktadır. Fiziksel sağlık puanı, genel sağlık, fiziksel işlevsellik, fiziksel rol ve beden ağrısı alt alanlarından elde edilmektedir. Mental sağlık puanı ise sosyal işlevsellik, duygusal rol, mental sağlık ve enerji alt alanlarından elde edilmektedir. Bu sekiz alt boyut, ayrı ayrı puanlanabileceği gibi, fiziksel ve mental sağlığın genel bir değerlendirmesini sağlayan ağırlıklı puanlar şeklinde de hesaplanabilir. Bu sayede, her iki boyutun bir arada değerlendirilmesi ve kişilerin daha kapsamlı bir şekilde fiziksel ve mental sağlık durumlarını değerlendirmek mümkün olmaktadır. Hem fiziksel hem de mental puanlar 0 ile 100 arasında değişmektedir ve yüksek puan daha iyi sağlık anlamına gelmektedir. Ölçek, hem evet/hayır şeklinde cevaplanan ikili seçenekli maddeler hem de 3 ile 6 arasında değişen seçeneklere sahip Likert tipi maddeler içermektedir. Ölçeğin Türkçe versiyonunun güvenilirlik analizi sonucunda, fiziksel ve mental bileşenler için Cronbach alfa katsayıları sırasıyla .73 ve .72 olarak bulunmuştur (18).

Öznel Yaş Algısı Ölçümü

Öznel yaş, bireyin kendisini hissettiği yaşır ve kronolojik yaştan farklılık gösterebilir. Özellikle ileri yetişkinlerin öznel yaşları gençlere kıyasla

ve yaşam boyunca oldukça farklılaşmaktadır (19,20). Öznel yaşın farklı değerlendirildiği araştırmalar olsa da birçok araştırmada “Kendinizi kaç yaşında hissediyorsunuz?” gibi direkt ve açık uçlu sorular sorularak değerlendirilebilmektedir (21-23). Bu araştırmada da katılımcıların öznel yaşları diğer araştırmalarda olduğu gibi değerlendirilmiştir.

Yaşamın Anlamı Ölçeği

Yaşamın Anlamı Ölçeği (YAÖ), orijinal olarak Steger ve arkadaşları (2006) tarafından geliştirilmiş olup (24), Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Akın ve Taş (2015) (25) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu ölçek, bireylerin yaşamlarındaki anlamı algılama düzeylerini değerlendirmek amacıyla tasarlanmış iki alt boyuttan oluşmaktadır: mevcut anlam (örneğin; ‘Yaşamımın anlamını biliyorum.’) ve aranan anlam (örneğin; ‘Yaşamımı anlamlı hissetmemi sağlayacak bir şeyler arıyorum.’). YAÖ, toplamda 10 maddeden oluşan ve 1 (kesinlikle geçerli değil) ile 7 (kesinlikle geçerli) arasında derecelendirilen bir Likert tipi ölçme aracıdır. Ölçeğin güvenilirlik analizleri sonucunda, mevcut anlam alt boyutu için Cronbach alfa katsayısı .82, aranan anlam alt boyutu için ise .87 olarak bulunmuştur. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirlik katsayıları ise mevcut anlam alt ölçeği için .89, aranan anlam alt ölçeği için .92 olarak tespit edilmiştir.

Yaşam Doyumu Ölçeği

Diener ve arkadaşları (1985) tarafından geliştirilen Yaşam Doyumu Ölçeği tek bir boyuttan ve 5 maddeden oluşmaktadır (26). İmamoğlu (2004) tarafından Türkçeye çevrilmiştir (27). Durak, Şenol-Durak ve Gençöz (2010) ölçeğin psikometrik özelliklerini üniversite öğrencileri, hapishanede çalışan memurlar ve ileri yetişkinlerle incelemişlerdir ve ölçeğin psikometrik açıdan uygulanabilir

özelliklere sahip olduğunu bulmuşlardır (28). Ölçeğin Cronbach alpha katsayısı .81’dir. Ölçek 1 (Kesinlikle katılmıyorum) ile 7 (kesinlikle katılıyorum) şeklinde 7’Likert şeklindedir. Yüksek puan, yüksek yaşam doyumu anlamına gelmektedir.

Gelir Durumu ve Sosyoekonomik Düzey

Katılımcılara 1 (En düşük) – 10 (En yüksek) arasında gösterilen bir cetvelde kendilerini nerede konumlandıkları sorularak öznel gelir durumları ve sosyoekonomik düzeyleri belirlenmiştir. Katılımcıların öznel gelir durumlarını belirlemek için kullanılan ölçüm aracı ilgili literatürde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu ölçüm aracı, katılımcıların hem öznel gelir durumlarını hem de daha geniş anlamda sosyoekonomik düzeylerini kapsayacak şekilde tasarlanmıştır (29-32).

Almanya’daki katılımcılara Bielefeld şehrinde bulunan bir tıp merkezi aracılığıyla ulaşılmış ve ilgili formlar ve ölçekler araştırmacı eşliğinde katılımcı tarafından doldurulmuştur. Bu süreçte katılımcılara ihtiyaç halinde yardım edilmiştir. Türkiye’deki katılımcılara ise kartopu yöntemiyle araştırmacı tarafından ulaşılmıştır. Veri toplama süreci yaklaşık olarak 30-45 dakika arasında sürmüştür. Örneklem sayısı ve normal dağılım özellikler göz önüne alındığında grup karşılaştırmaları Mann-Whitney U Testi ve t-testi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu testler için minimum 20 örneklem sayısının uygun olduğu belirtilmiştir (33-35)

İstatistiksel Veri Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizi için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 26.0 yazılımı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler olarak frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma hesaplamaları yapılmıştır. İlk

olarak, katılımcıların demografik özellikleri analiz edilmiştir. İkili grup karşılaştırmalarında, Shapiro-Wilk normallik testine göre fiziksel sağlık durumu, mental sağlık durumu, yaşamın mevcut anlamı, öznel yaş, eğitim durumu ve gelir düzeyinin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Bu nedenle, bu değişkenler için parametrik olmayan Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Spearman korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Aranılan anlam ve sosyoekonomik düzey değişkenlerinin ise her iki grupta da normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu değişkenler arasındaki grup farklılıklarını analiz etmek için bağımsız örneklem *t*-testi uygulanmıştır. Tüm istatistiksel analizlerde, anlamlılık düzeyi olarak $p < .05$ kriteri kabul edilmiştir.

Etik Onay

Bu araştırma için etik kurul onayı, 29.09.2021 tarihinde, Toplantı/Karar Sayısı 11/08 ve protokol numarası 1096 ile Ege Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya ait veriler 60 ve üzeri yaşta olan toplam 53 kişiden ($N_{\text{Almanya}} = 27$, $N_{\text{Türkiye}} = 26$) toplanmıştır. Yapılan ön analizler sonucu puanları tekli ve çoklu aşırı (extreme) değer olarak belirlenen ($N = 4$) katılımcılar veri setinden çıkarılarak toplam 49 ($N_{\text{Almanya}} = 24$, $N_{\text{Türkiye}} = 25$) katılımcının verileri üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların yaş aralığı 60 ile 94 arasında değişmektedir ve katılımcıların hiç biri huzurevi vb. bir kurumda yaşamamaktadır. Çalışmaya dâhil edilen katılımcılar arasında doldurdukları kişisel bilgi formunda demans ya da şizofreni gibi ciddi bir nörolojik ya da psikiyatrik bir tedavi aldığını belirten olmamıştır. Almanya'daki veriler bir tip kliniği aracılığıyla

toplanmıştır, bu tip bir hastalığı olduğu klinik tarafından belirtilen kişiler araştırmaya dâhil edilmemiştir. Türkiye'deki veriler ise gelişim psikolojisi doktora derecesine sahip bir psikolog tarafından toplanmıştır. Katılımcılar formları araştırmacının yanında doldurdukları için, zihinsel bir soruna sahip olduğu düşünülen kişiler araştırmaya dahil edilmemiştir. Katılımcıların bazı sosyodemografik özelliklerinin dağılımı Tablo I'de gösterilmiştir.

Tablo I. Katılımcıların Tanımlayıcı Özellikleri

		Almanya		Türkiye	
		n	(%)	n	(%)
Cinsiyet	Kadın	8	33,3	17	68,00
	Erkek	16	66,7	8	32,00
Medeni durum	Evli	18	25,00	16	64,00
	Bekar/Dul	6	75,00	9	36,00
Çalışma durumu	Çalışıyor	7	29,20	4	16,00
	Çalışmıyor	4	16,70	4	16,00
	Emekli	13	54,20	17	68,00
Kimle yaşıyor	Eşiyle	17	70,80	6	24,00
	Çocuk(lar)la	2	8,30	15	60,00
	Yalnız	5	20,80	-	-
	Anne/Babayla	-	-	4	16,00
Eğitim Durumu	Okuryazar	9	37,50	3	12,00
	İlkokul	7	29,20	8	32,00
	Ortaokul	5	20,80	4	16,00
	Lise	2	8,30	6	24,00
	Üniversite ve üstü	1	4,20	4	16,00
Çocuk sayısı	Sıfır	2	8,30	-	-
	Bir	9	37,50	3	12,00
	İki	5	20,80	11	44,00
	Üç	2	8,30	6	24,00
	Dört	4	16,70	1	4,00
	Beş ve üzeri	2	8,40	5	16,00
		<i>Ort.</i>	<i>SS</i>	<i>Ort.</i>	<i>SS</i>
Yaş		68.25	8.79	70.40	6.47
Almanya'da yaşanılan süre		46.54 yıl	6.69	0.00	0.00

Almanya ve Türkiye örneklem gruplarından elde edilen veriler, Mann-Whitney U testi ile karşılaştırılarak, iki ülke arasında belirlenen

değişkenlerdeki ortalama farkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı test edilmiştir. Sonuçlara göre, fiziksel sağlık açısından Almanya'daki katılımcılar (n = 24, ortalama sıra = 29.75) ile Türkiye'deki katılımcılar (n = 25, ortalama sıra = 20.44) arasında $U = 186.00.5$, $z = -2.28$, $p = .023$, $\eta^2 = .106$; öznel yaş açısından Almanya'daki katılımcılar (n = 24, ortalama sıra = 20.88) ile Türkiye'deki katılımcılar (n = 25, ortalama sıra = 28.96) arasında $U = 201.00$, $z = -1.99$, $p = .047$, $\eta^2 = .080$ ve eğitim durumu açısından Almanya'daki katılımcılar (n = 24, ortalama sıra = 20.27) ile Türkiye'deki katılımcılar (n = 25, ortalama sıra = 29.54) arasında $U = 186.50$, $z = -2.34$, $p = .020$, $\eta^2 = .107$ istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu anlamlı sonuçların etki büyüklükleri orta düzeydedir. Sonuçlar fiziksel sağlık açısından Almanya'daki katılımcıların Türkiye'dekilere göre daha iyi durumda olduğunu ve öznel yaş açısından Almanya'daki katılımcıların Türkiye'dekilere göre daha genç hissettiğini göstermektedir. Eğitim durumu açısından ise Türkiye örneklemini

daha yüksek eğitim düzeyine sahip çıkmıştır. Bağımsız örneklem t-testiyle analiz edilen yaşamın aranan anlamı puanları açısından ise, Almanya'da yaşayan katılımcıların puanı (Ort. = 19.42) Türkiye'de yaşayan katılımcılara (Ort. = 14.36) göre anlamlı derecede daha yüksek puanlar almıştır ($t(47) = 2.99$, $p = .006$). Diğer değişkenler arasında ise anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p > .05$). Grup karşılaştırmalarıyla ilgili daha fazla bilgi Tablo II'de verilmiştir.

Değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için ülke bazında Spearman korelasyon analizi yapılmıştır. Almanya'da toplanan veriler değerlendirildiğinde, öznel yaş ile yaşam doyumu ($r = -.501$, $p < .05$) ve eğitim durumu ($r = -.543$, $p < .01$) arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki görülmektedir. Benzer şekilde yaşamın aranan anlamı ile eğitim durumu ($r = -.489$, $p < .05$) arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki görülmektedir. Son olarak gelir durumu ile SED arasında ($r = .759$, $p < .01$) oldukça güçlü olumlu yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Tablo II. Gruplar arası karşılaştırma sonuçları

Mann-Whitney U testi Sonuçları							
Değişkenler	Almanya		Türkiye				
	Ortalama sıra	Ortalama sıra	U	Z	p	η^2	
1. Fiziksel Sağlık	29,75	20,44	186,00	-2,28	.023*	.106	
2. Mental Sağlık	27,63	22,48	237,00	-1,26	.208	.032	
3. Öznel Yaş	20,88	28,96	201,00	-1,99	.047*	.080	
4. Mevcut Anlam	27,08	23,30	250,00	-1,00	.316	.020	
5. Yaşam Doyumu	25,54	24,48	287,00	-0,26	.794	.001	
6. Eğitim Durumu	20,27	29,54	186,50	-2,34	.020*	.107	
7. Gelir durumu	25,96	24,08	277,00	-0,47	.638	.004	
Bağımsız Örneklem t-testi Sonuçları							
	Ort.	SS	Ort.	SS	t	p	Cohen's d
8. Aranan Anlam	19,42	7,57	14,36	3,77	2,99	.006**	.846
9. SED	6,21	1,72	5,52	1,76	1,39	.173	.397

* $p < .05$; ** $p < .01$. SED: Sosyoekonomik Düzey

Türkiye'de toplanan veriler için fiziksel sağlık ile öznel yaş ($r = -.612^{**}$, $p < .01$), gelir durumu ($r = -.461$, $p < .05$) ve SED ($r = -.397$, $p < .05$) arasında

orta düzeyde olumsuz yönde anlamlı; mental sağlık durumu ($r = .608$, $p < .01$) ile olumlu yönde anlamlı bir ilişkisi olduğu görülmüştür. Yaşamın

mevcut anlamı ile yaşam doyumu arasında ($r = .755$, $p < .01$) ve gelir durumu ile SED ($r = .929$, $p < .01$) arasında güçlü düzeyde olumlu yönde

anamlı bir ilişki belirlenmiştir. Değişkenler arası korelasyonlarla ilgili daha fazla bilgi Tablo III'de verilmiştir.

Tablo III. Değişkenler arasındaki ilişkiler

Almanya									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Fiziksel Sağlık	-	.118	.211	.058	-.199	.130	-.050	.332	.354
2. Mental Sağlık		1	-.290	.040	-.168	.139	.135	.403	.309
3. Öznel Yaş			1	-.283	.037	-.501*	-.543**	-.134	-.194
4. Mevcut Anlam				1	.075	.357	.183	.046	.040
5. Aranan Anlam					1	.185	-.489*	-.103	-.212
6. Yaşam Doyumu						1	.061	.330	.281
7. Eğitim Durumu							1	.075	.008
8. Gelir durumu								1	.759**
9. SED									1
Türkiye									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Fiziksel Sağlık	1	.608**	-.612**	.082	.242	.104	.259	-.461*	-.397*
2. Mental Sağlık		1	-.277	.168	.201	.272	.127	-.033	-.074
3. Öznel Yaş			1	-.162	.053	-.272	-.230	.169	.143
4. Mevcut Anlam				1	-.365	.755**	-.206	.047	-.018
5. Aranan Anlam					1	-.047	.073	-.116	-.066
6. Yaşam Doyumu						1	-.177	.101	.015
7. Eğitim Durumu							1	.132	-.155
8. Gelir durumu								1	.929**
9. SED									1

* $p < .05$; ** $p < .01$. SED: Sosyoekonomik Düzey *Not:* Spearman korelasyon katsayıları verilmiştir.

TARTIŞMA

Bu araştırmanın bulguları, Almanya'ya göç eden birinci ve ikinci jenerasyon 60 yaş üzeri bireyler ile Türkiye'de yaşayan aynı yaş grubundaki bireyler arasında bazı değişkenler açısından anlamlı farklılıklarının olduğunu göstermektedir. Bu araştırmanın bulguları, göçün bu kişilerin üzerindeki etkisini anlamak açısından önemli ipuçları sunmaktadır. Almanya ve Türkiye'de yaşayan katılımcılar arasındaki fiziksel sağlık, öznel yaş algısı ve eğitim durumu farkları, iki ülke arasındaki sosyoekonomik ve kültürel farklılıklarla ilişkilendirilebilir. Ayrıca, Almanya'da yaşayan katılımcıların yaşamın aranan anlamı puanlarının daha yüksek olması, göç deneyiminin bireylerin yaşamda anlam arayışlarını arttırabileceğini düşündürmektedir.

Fiziksel sağlık açısından Almanya'daki katılımcıların daha yüksek puanlara sahip olmaları, Almanya'nın daha gelişmiş sağlık hizmetleri ve sağlıklı yaşam koşulları sunmasıyla ilişkili olabilir. Almanya'daki sağlık sisteminin, katılımcıların sağlıklı yaşamlarını destekleyecek şekilde yapılandırılmış olması, bu sonuçların ortaya çıkmasında rol oynayabilir. Nitekim, yapılan araştırmalar, sağlık sistemleri güçlü olan ülkelerde yaşlı bireylerin sağlık durumlarının daha iyi olduğunu göstermektedir (36). Almanya'da yaşayan Türkler ve Almanların sağlık durumlarına bakıldığında Türk göçmenlerin Almanlar kadar sağlıklı olduğu görülmüştür (37). Bu noktada, Türklerin Almanya'ya göç sürecinde, en sağlıklı bireylerin kabul edilmesi, göç edenlerin zaten

en sağlıklı kişiler olduğu gerçeğini göz önünde bulundurmaya gerektirmektedir. Bir araştırmada daha düşük sosyoekonomik düzeye sahip Almanya'da yaşayan Türklerin Almanlara göre daha yüksek ölüm oranına sahip olabileceği hipotezi test edilmiştir, fakat Almanya'da ikamet eden Türkler arasında ölüm oranının arttığını destekleyecek hiçbir kanıt bulunamamıştır (38).

Öznel yaş algısı konusunda Türkiye'deki katılımcıların Almanya'dakilere göre kendilerini daha yaşlı hissetmeleri, kültürel faktörler ve yaşlılığa atfedilen değerlerle açıklanabilir. Batı kültüründe kişiler kendilerini kronolojik yaşından daha genç algılama eğilimindedirler (39). Türkiye'de ise yaşlılık daha geleneksel bir çerçevede algılanırken, Almanya gibi batı toplumlarında yaşlılık daha aktif bir şekilde yaşanabilmektedir. Bu durum, yaşlılık algısını etkileyebilir (40). Literatürdeki önceki çalışmalar da, kültürün öznel yaş algısı üzerindeki önemli etkisini desteklemektedir (41).

Almanya'ya göç eden kişilerin Türkiye'deki yaşlılarına kıyasla yaşamın anlamını daha fazla aramalarının birkaç nedeni olabilir. Göçmenlik deneyimi, kimlik ve aidiyet arayışını tetikleyebilir; bu da bireylerin yaşamlarının anlamını sorgulamalarına yol açabilir (42). Almanya'daki Türk göçmenler, kültürel uyum sürecinin zorlukları ve sosyal izolasyon nedeniyle, daha yoğun bir anlam arayışına yönelebilirler. Sosyal çevrelerinden kopma, dil engelleri ve sınırlı sosyal ağlar, bu bireylerin yalnızlık hissetmelerine ve içsel bir anlam arayışına girmelerine neden olabilir (43). Ayrıca, göçmenler, iki kültür arasında sıkışmış hissetme veya geleceğe yönelik belirsizlikler gibi faktörler nedeniyle yaşamın anlamını daha derinlemesine sorgulayabilirler (44). Bu durum, göçmenlerin geçmiş yaşamlarını gözden geçirme süreciyle de ilişkilendirilebilir, zira yaşlılık dönemi genellikle bireylerin hayatlarının anlamını sorguladıkları

bir dönemdir (45). Tüm bu faktörler, Almanya'da yaşayan Türk göçmenlerin yaşamlarının anlamını arayışlarının Türkiye'deki yaşlılarından neden daha yüksek olduğunu açıklayabilir.

Almanya'da yaşayan Türk katılımcılar ile Türkiye'de yaşayan katılımcılar arasında eğitim durumu açısından beklenen anlamlı fark, göçmenlik sürecinin getirdiği sosyal ve kültürel zorluklarla açıklanabilir. Almanya'ya göç eden ilk jenerasyon Türkler, genellikle düşük vasıflı işlerde çalışmak üzere ekonomik nedenlerle göç etmiş olup, bu durum onların eğitim düzeylerini sınırlamıştır (46). Ayrıca, Almanya'daki Türk göçmenler dil engelleri ve kültürel farklılıklar nedeniyle eğitim fırsatlarına erişimde zorluk yaşayabilirler (47). Düşük sosyoekonomik statü de, göçmenlerin eğitim süreçlerine katılımını kısıtlayan bir diğer önemli faktördür (48). Bu durum, Almanya'daki katılımcıların eğitim düzeylerinin, Türkiye'deki katılımcılardan neden düşük olduğunu açıklamaktadır. Göçmenlerin eğitim seviyelerini artırmak için, dil öğrenimi ve kültürel entegrasyonu destekleyen programların geliştirilmesi, bu bireylerin yaşam kalitelerini iyileştirebilir.

Gruplar arası anlamlı bu farklılıkların yanı sıra ülke bazında anlamlı korelasyonlar tartışılmıştır. Almanya'daki katılımcıların, öznel yaş ile yaşam doyumu ve eğitim durumu arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu durum, bireylerin kendilerini kronolojik yaşından daha yaşlı hissettiklerinden yaşam doyumlarının azalabileceğini gösterebilir. Bunun yanında daha düşük eğitim seviyesine sahip bireylerin kendilerini daha yaşlı hissetme eğiliminde oldukları söylenebilir (49, 50). Ayrıca, yaşamın aranan anlamı ile eğitim durumu arasında da olumsuz yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır, bu da daha düşük eğitim seviyesine sahip bireylerin yaşamlarında daha fazla anlam arayışında olabileceklerini gösterebilir. Son olarak, gelir

durumu ile SED arasında oldukça güçlü olumlu yönde bir ilişki saptanmıştır, bu bulgu da gelir düzeyinin bireylerin genel sosyoekonomik statüsü üzerinde belirleyici bir rol oynayabileceği anlamına gelebilir (51).

Türkiye'de toplanan verilere göre, fiziksel sağlık ile öznel yaş, gelir durumu ve sosyoekonomik düzey (SED) arasında olumsuz yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bu durum, bireylerin fiziksel sağlıklarının azalmasıyla birlikte kendilerini daha yaşlı hissettiklerini, gelir düzeylerinin düştüğünü ve genel sosyoekonomik statülerinin olumsuz etkilendiğini gösteriyor olabilir (49, 52). Ayrıca, mental sağlık durumu ile olumlu yönde anlamlı bir ilişki bulunması, iyi mental sağlığa sahip bireylerin fiziksel sağlıklarının da daha iyi olduğunu gösteriyor olabilir (53). Yaşamın mevcut anlamı ile yaşam doyumları arasındaki olumlu ilişki, bireylerin yaşamlarında anlam buldukça genel yaşam doyumlarının arttığını, gelir durumu ile SED arasındaki olumlu ilişki ise gelir düzeyinin artmasıyla sosyoekonomik statünün yükseldiğini göstermektedir (24,51). Bu araştırma kısaca, Almanya'ya göç eden Türk bireyler ve Türkiye'de yaşayan aynı yaş grubundaki kişiler arasında bazı sağlık ve sosyoekonomik faktörlerde anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Almanya'da yaşayan katılımcılar daha iyi fiziksel sağlık ve daha fazla anlam arayışı sergilerken, Türkiye'dekiler kendilerini daha yaşlı hissetmiş ve daha düşük sosyoekonomik göstergelere sahip olmuştur. Bulgular, kültürel ve sosyal uyum süreçlerinin sağlık ve yaşam doyumları üzerindeki etkisini vurgulamaktadır.

SONUÇ

Sonuç olarak, Almanya'ya göç eden Türklerin, Türkiye'de yaşayan yaşlılarına kıyasla farklı yaşamsal deneyimler yaşadıklarını ve bu durumun fiziksel sağlık, öznel yaş algısı, eğitim

durumu ve yaşamın anlamı gibi değişkenlerde farklılıklar yarattığı söylenebilir. Almanya'daki daha iyi sağlık hizmetleri, kişilerin fiziksel sağlıklarını destekleyerek fark yaratabilir. Kültürel farklılıklar ve göç deneyiminin yarattığı psikolojik etkiler ise bireylerin kendilerini algılama biçimlerini ve yaşam doyumlarını etkileyebilir. Özellikle, göçmenlerin kimlik ve aidiyet arayışları, yaşamın anlamını sorgulamalarını tetiklemiş olabilir. Ayrıca, Almanya'daki daha düşük eğitim seviyeleri, göçmenlerin sosyoekonomik durumlarını etkileyerek yaşam kalitelerini sınırlamış olabilir. Bu bulgular, göçün bireyler üzerindeki karmaşık etkilerini ve yaşlılık deneyiminin kültürel ve sosyal bağlamlarla nasıl şekillendiğini anlamak için önemli bir katkı sağlamaktadır. Gelecekteki araştırmalar, göçmenlerin farklı alt gruplarını (cinsiyet, eğitim düzeyi, göç süresi gibi) karşılaştırarak, bu farklılıkların daha derinlemesine incelenmesine olanak sağlayabilir. Ayrıca, göçmenlerin psikolojik sağlığı ve sosyal uyum süreçleri üzerine yapılan çalışmalar, bu alandaki bilgi birikimini artırabilir.

Bu araştırmanın, göçün bireylerin yaşam deneyimleri üzerindeki etkilerini ortaya koyabileceği söylenebilir. Fakat araştırma bazı sınırlamalarla da karşı karşıyadır. Örneklem seçimi, kullanılan ölçüm araçlarının güvenilirliği, nedensellik ilişkilerinin kesin olarak belirlenememesi ve kültürel farklılıkların tam olarak kontrol edilememesi gibi faktörler, sonuçların genellenebilirliğini sınırlayabilir. Özellikle, göçmenlerin farklı alt gruplarının (cinsiyet, eğitim düzeyi, göç süresi gibi) farklı deneyimleri yaşayabileceği göz önüne alındığında, daha detaylı analizlere ihtiyaç duyulmaktadır. Örneğin bu araştırmada sadece Almanya'da yaşayan Türk katılımcılar ile Türkiye'de yaşayan Türk katılımcılar arasında bir karşılaştırma yapılmıştır. Ancak göçün etkilerini daha kapsamlı

bir şekilde değerlendirmek amacıyla, ilerleyen çalışmalarda örnekleme Almanya’da yaşayan Alman katılımcılar ve Türkiye’de yaşayan diğer Türk gruplar eklenerek örnekleme genişletilebilir. Bu sayede, sadece kültürel veya demografik farklılıkların değil, aynı zamanda yaşlı bireylerin yaşadıkları ülkenin sosyal ve kültürel ortamının psikolojik değişkenler üzerindeki etkileri daha derinlemesine incelenebilir. Ayrıca, bu araştırmanın kesitsel tasarımı, değişkenler arasındaki ilişkilerin zamanla nasıl değiştiğini ortaya koymakta yetersiz kalabilir ve bu durum nedensellik çıkarımını yapılmasını sınırlayan önemli bir faktördür. Bu nedenle, gelecekte yapılacak çalışmalarda daha geniş ve temsili örnekleme grupları üzerinde boylamsal çalışmalar yapılması, farklı kültürel bağlamlarda kullanılması ve nedensellik ilişkilerini daha iyi anlamak için deneysel çalışmaların yapılması önerilebilir. Bunun yanında ileri yaş gruplarıyla yapılan nitel araştırmalar, onların bireysel deneyimlerini ve ihtiyaçlarını derinlemesine anlamak için oldukça önemlidir. Bu kişilerle yapılacak nitel bir araştırma, göçün etkilerini daha kapsamlı ve derinlemesine anlamamızı sağlayabilir. Bu yöntem sayesinde, katılımcıların göç sürecinde yaşadıkları bireysel deneyimlerin, karşılaştıkları zorlukların, uyum süreçlerinin ve bu süreçlerin duygusal etkilerinin ayrıntılı bir şekilde incelenmesine olanak verir. Çünkü muhtemelen her birey göç deneyimini kendine özgü bir bakış açısıyla değerlendirecektir. Dolayısıyla, nitel bir araştırma, katılımcıların göçe nasıl bir anlam yüklediklerini, bu deneyimin hayatlarında nasıl bir yere sahip olduğunu ve göçle ilgili inançlarını, değerlerini ve düşüncelerini analiz etmemize yardımcı olacaktır. Göçün uzun dönemde bireylerin yaşamlarına olan etkileri ve yaşlanma sürecine nasıl katkı sunduğu veya engel oluşturduğu gibi uzun vadeli sonuçları da bu tür bir araştırma ile daha iyi anlaşılabilir. Böylece, göçmen yaşlıların deneyimleri çok boyutlu ve

kişisel hikayeler üzerinden ele alınarak, göçün bireysel ve kültürel etkileri daha kapsamlı bir bakış açısıyla değerlendirilir. Bu çalışmalar, yaşlı göçmenlere yönelik sağlık hizmetleri ve sosyal politikaları daha iyi şekillendirebilir ve yaşlılıkla ilgili önyargıları azaltabilir. Bu sayede, göçün bireyler üzerindeki etkileri daha iyi anlaşılabilir ve göçmenlerin ihtiyaçlarına yönelik daha etkili politikalar geliştirilmesi mümkün hale gelebilir.

BİLDİRİMLER

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek

Finansal destek yoktur.

Etik Onay

Bu araştırma için etik kurul onayı, 29.09.2021 tarihinde, Toplantı/Karar Sayısı 11/08 ve protokol numarası 1096 ile Ege Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan alınmıştır.

Yazar Katkıları

Fikir: BK, Tasarım: BK, Gözetim: BK, Araç gereç: BK, Veri toplama ve işleme: BK, Analiz ve yorumlama: BK, Literatür tarama: BK, Yazma: BK, Eleştirel inceleme: BK

Teşekkür

Araştırmanın en zorlu aşamalarından biri katılımcı bulma süreciydi. Bu süreçte zaman ve emek harcayarak araştırmaya katılan tüm katılımcılara içtenlikle teşekkür ederim. Özellikle Dr. Tim Hördt ve Psikolog Berna Er’e katılımcı bulma sürecinde yaptıkları yardımlarından dolayı minnettarım. Onların desteği ve katkıları olmadan bu çalışmanın tamamlanması mümkün olmazdı.

KAYNAKLAR

1. Shaw RP, Migration theory and fact: A review and bibliography of current literature. 1st edition, Philadelphia, Regional Science Research Institute, 1975.
2. Berry JW, Sam DL. Acculturation and adaptation. In: Handbook of Cross-Cultural Psychology. 3rd ed. 1997: 291-326.
3. Berry JW. A psychology of immigration. J Soc Issues. 2001; 57(3): 615-631. doi: 10.1111/0022-4537.00231
4. Vertovec S. Transnationalism and identity. J Ethn Migr Stud. 2001; 27(4): 573-582. doi:10.1080/13691830120090386.
5. Ünver C. Almanya'ya Türk işgücü göçü: Geçmişten geleceğe sorunlar, imkanlar ve fırsatlar. J Soc Policy Conf. 2003;45:177-226. Istanbul University.
6. Ehrkamp P. Placing identities: Transnational practices and local attachments of Turkish immigrants in Germany. J Ethn Migr Stud. 2005; 31(2): 345-364. doi: 10.1080/1369183042000339963
7. Campbell D. Political processes, transversal politics, and the anarchical world. In: Shapiro M, Alker HR, editors. Challenging boundaries. Minneapolis: University of Minnesota Press; 1996; 7-31.
8. Bauböck R. Transnational Citizenship: Membership and Rights in International Migration. Edward Elgar Publishing; 1994.
9. Ehrkamp P, Leitner H. Beyond national citizenship: Turkish immigrants and the (re) construction of citizenship in Germany. Urban Geogr. 2003;24(2):127-146. doi: 10.2747/0272-3638.24.2.127
10. Smith MP, Transnational urbanism: Locating globalization. Malden, Massachusetts and Oxford Blackwell Publishers, 2001.
11. Tajfel H. Human groups and social categories. Cambridge. Cambridge University Press, 1981.
12. Tajfel H, Turner JC. An integrative theory of intergroup conflict. In: Austin WG, Worchel S, editors. The social psychology of intergroup relations. Monterey, CA: Brooks/Cole; 1979. p. 33-48.
13. Hortaçsu N. Ben biz siz hepimiz: Toplumsal kimlik ve gruplararası ilişkiler. Ankara: İmge Kitabevi; 2007.
14. Phinney JS, Horenczyk G, Liebkind K. Ethnic identity in adolescence: A measure of racial and cultural identification and its relation to psychological adjustment. J Early Adolesc. 2001;57(3):493-510. doi: 10.1111/0022-4537.00225.
15. Berry JW. Theories and models of acculturation. In: Schwartz SJ, Unger JB, editors. The Oxford handbook of acculturation and health. Oxford: Oxford University Press; 2017. p. 10-28.
16. Nesteruk O, Marks L. Grandparents across the ocean: Eastern European immigrants' struggle to maintain intergenerational relationships. J Comp Fam Stud. 2009; 40(1): 77-95. doi: 10.3138/jcfs.40.1.77
17. Ware JE Jr, Kosinski M, Keller SD. A 12-Item Short-Form Health Survey: construction of scales and preliminary tests of reliability and validity. Med Care. 1996; 34(3): 220-33.
18. Soylu C, Kütük B. Reliability and validity of the Turkish version of the SF-12 Health Survey. Turk Psikiyatri Derg. 2022; 33(2): 108-117. doi:10.5080/u25700.
19. Pinquart M, Wahl HW. Subjective age from childhood to advanced old age: A meta-analysis. Psychol Aging. 2021; 36(3): 394-406. doi: 10.1037/pag0000600
20. Wettstein M, Spuling SM, Cengia A, et al. Feeling younger as a stress buffer: Subjective age moderates the effect of perceived stress on change in functional health. Psychol Aging. 2021;36(3):322-337.
21. Gendron TL, Inker J, Welleford A. "How Old Do You Feel?" The difficulties and ethics of operationalizing subjective age. Gerontologist. 2018;58(4):618-624. doi: 10.1093/geront/gnx098.
22. Kotter-Grühn D, Kornadt AE, Stephan Y. Looking beyond chronological age: Current knowledge and future directions in the study of subjective age. Gerontology. 2015;62(1):86-93. doi: 10.1159/000438671.

23. Stephan Y, Sutin AR, Terracciano A. How old do you feel? The role of age discrimination and biological aging in subjective age. *PLoS One*. 2015;10(3) doi: 10.1371/journal.pone.0119293.
24. Steger MF, Frazier P, Oishi S, et al. The Meaning in Life Questionnaire: Assessing the presence of and search for meaning in life. *J Couns Psychol*. 2006; 53(1): 80-93.
25. Akın A, Taş İ. Yaşam anlamı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Electron Turk Stud*. 2015; 10(3): 27-36.
26. Diener E, Emmons RA, Larsen RJ, et al. The Satisfaction With Life Scale. *J Pers Assess*. 1985; 49(1): 71-75. doi: 10.1207/s15327752jpa4901_13.
27. İmamoğlu EO. Self-construal correlates of well-being. Unpublished data. 2004.
28. Durak M, Şenol-Durak E, Gençöz T. Psychometric properties of the Satisfaction with Life Scale among Turkish university students, correctional officers, and elderly adults. *Soc Indic Res*. 2010; 99(2): 413-429. doi: 10.1007/s11205-010-9589-4
29. Adler NE, Epel ES, Castellazzo G, et al. Relationship of subjective and objective social status with psychological and physiological functioning: preliminary data in healthy, White women. *Health Psychol*. 2000;19(6):586-592. doi:10.1037/0278-6133.19.6.586
30. Kraus MW, Adler N, Chen TWD. Is the association of subjective SES and self-rated health confounded by negative mood? An experimental approach. *Health Psychol*. 2013;32(2):138-145.
31. Ostrove JM, Adler NE, Kuppermann M, Washington AE. Objective and subjective assessments of socioeconomic status and their relationship to self-rated health in an ethnically diverse sample of pregnant women. *Health Psychol*. 2000;19(6):613-618. doi:10.1037/0278-6133.19.6.613
32. Singh-Manoux A, Adler NE, Marmot MG. Subjective social status: its determinants and its association with measures of ill-health in the Whitehall II study. *Soc Sci Med*. 2003;56(6):1321-1333. doi:10.1016/S0277-9536(02)00131-4
33. Field A. Exploring data. In: *Discovering statistics using SPSS*. 2nd ed. London: Sage Publications; 2005. p. 63-106.
34. Sauro J, Lewis JR. Quantifying the user experience: Practical statistics for user research. 2nd ed. Burlington, MA: Morgan Kaufmann; 2016.
35. Zhu X. Sample size calculation for Mann-Whitney U test with five methods. *Int J Clin Trials*. 2021;8:184-95. doi: 10.18203/2349-3259.ijct20212840.
36. OECD. Health at a Glance 2019: OECD Indicators. Paris: OECD Publishing; 2020. doi: 10.1787/4dd50c09-en. https://www.oecd.org/en/publications/2019/11/health-at-a-glance-2019_f58fa178.html adresinden 15.01.2024 tarihinde erişilmiştir.
37. Wengler A. The health status of first-and second-generation Turkish immigrants in Germany. *Int J Public Health*. 2011;56(5):493-501. doi:10.1007/s00038-011-0254-8.
38. Razum O, Zeeb H, Akgün HS, et al. Low overall mortality of Turkish residents in Germany persists and extends into a second generation: merely a healthy migrant effect? *Trop Med Int Health*. 1998; 3(4): 297-303. doi: 10.1046/j.1365-3156.1998.00233.x.
39. Westerhof GJ, Barrett AE, Steverink N. Forever young? A comparison of age identities in the United States and Germany. *Res Aging*. 2003; 25(4): 366-383. doi:10.1177/0164027503025004002.
40. Jopp D, Rott C. Adaptation in very old age: exploring the role of resources, beliefs, and attitudes for centenarians' happiness. *Psychol Aging*. 2006; 21(2): 266-280. doi: 10.1037/0882-7944.21.2.266
41. O'Brien EL, Hess TM, Kornadt AE, et al. Context influences on the subjective experience of aging: The impact of culture and domains of functioning. *Gerontologist*. 2017; 57(2): 127-137. doi: 10.1093/geront/gnx015
42. Schwartz SJ, Unger JB, Zamboanga BL, et al. Rethinking the concept of acculturation: Implications for theory and research. *Am Psychol*. 2010; 65(4): 237-251.
43. van Tilburg TG, Havens B, de Jong Gierveld J. Loneliness among older adults in the Netherlands, Italy, and Canada: A multifaceted comparison. *Can J Aging*. 2004; 23(2): 169-180. doi: 10.1353/cja.2004.0026.

44. Bhugra D, Becker MA. Migration, cultural bereavement and cultural identity. *World Psychiatry*. 2005; 4(1): 18-24.
45. Erikson EH. *Identity: Youth and Crisis*. New York: W.W. Norton & Company; 1968.
46. Diehl C, Granato N. Germany: intergenerational inequalities in the education system and the labour market for native-born children of immigrants from Turkey and the former Yugoslavia. In: OECD (ed.) *Catching up? Country studies on intergenerational mobility and children of immigrants*. Paris: OECD Publishing; 2018: 71-92
47. Esser H. *Migration, language and integration*. Berlin, Programme on Intercultural Conflicts and Societal Integration (AKI), 2006.
48. Schnepf SV. Immigrants' educational disadvantage: An examination across ten countries and three surveys. *J Popul Econ*. 2007; 20: 527-545. doi:10.1007/s00148-006-0102-y.
49. Ross CE, Wu CL. The links between education and health. *Am Sociol Rev*. 1995; 60(5): 719-745. doi:10.2307/2096319.
50. Westerhof GJ, Wurm S. Longitudinal research on subjective aging, health, and longevity: Current evidence and new directions for research. *Annu Rev Gerontol Geriatr*. 2015;35(1):145-166.
51. Adler NE, Ostrove JM. Socioeconomic status and health: What we know and what we don't. *Ann N Y Acad Sci*. 1999; 896: 3-15. doi:10.1111/j.1749-6632.1999.tb08101.x
52. Marmot M. The influence of income on health: Views of an epidemiologist. *Health Aff*. 2002; 21(2): 31-46. doi: 10.1377/hlthaff.21.2.31
53. Prince MJ, Patel V, Saxena S, et al. No health without mental health. *Lancet*. 2007;370(9590):859-877. doi: 10.1016/S0140-6736(07)61238-0